

Мужевич Н.В.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Глобальні зміни в економічному та інформаційному просторі впливають на всі аспекти підприємницької діяльності, що вимагає новітніх підходів до обробки вхідних інформаційних потоків даних, які відбуваються в ході господарської діяльності. Усі господарські операції, які відбуваються на підприємстві, відображаються у даних бухгалтерського обліку і є основною інформаційною базою для проведення подальшої управлінської та економічної аналітичної роботи.

Трансформація управлінських процесів на основі предикативної аналітики підвищує роль бухгалтерського та управлінського обліку, як джерела прийняття управлінських рішень. Постійне зростання обсягів інформаційних даних щодо проведених господарських операцій призводить і до підвищення навантаження на працівників бухгалтерської сфери із їх фіксування та прогнозування подальшого розвитку суб'єкта господарювання [1]. Діджиталізація облікових процесів та впровадження у практичну діяльність інноваційних цифрових технологій дає можливість оперативно забезпечити потреби управління в актуальній та достовірній інформації для подальшого прийняття рішення щодо функціонування підприємства, його економічного становища у даний час та прогнозування діяльності у майбутньому.

Застосування сучасних цифрових технологій та спеціалізованих програмних продуктів є ключовим чинником ефективного функціонування суб'єктів господарювання незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності.

Погоджуємось із Грицай О., Папіш В., які зазначають «З врахуванням швидкого розвитку цифрових технологій та їх використання у світових економічних бізнес процесах питання організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві з використанням діджитал технологій є закономірною тенденцією розвитку бізнес суб'єкта» [2].

Вважаємо, що перспективними напрямками цифровізації облікових процесів виступають:

- хмарні технології;
- штучний інтелект.

Використання та впровадження у господарську діяльність, зокрема у його бухгалтерську складову, можливостей штучного інтелекту є надзвичайно актуальним питанням, оскільки це забезпечить раціональний розподіл фінансових та інших ресурсів на основі розроблених прогнозів і аналізі витрат діяльності суб'єкта.

Стів Хаскер, президент і генеральний директор Thomson Reuters аналізуючи перспективи застосування штучного інтелекту зазначає «...коли ми дивимось в майбутнє, зрозуміло одне: професіонали, які володіють штучним інтелектом, і їхні компанії випереджатимуть тих, хто протистоїть цій трансформаційній епосі» [3].

Діджиталізація у сфері бухгалтерського обліку на базі впровадження штучного інтелекту покликана замінити традиційні підходи до обробки інформації, а також забезпечити її оперативність, ефективність та достовірність. Можливості штучного інтелекту дозволяють забезпечити обробку великого масиву інформації щодо діяльності суб'єкта за відповідний період часу та здійснити прогнозоване моделювання його економічної та виробничої поведінки у часовому періоді. Така аналітична складова надає можливість менеджерам підприємства та бухгалтерській службі досліджувати економічні ризики та їх вплив на діяльність підприємства, а також приймати рішення щодо оптимізації витратної складової діяльності, як суб'єкта в цілому, так і окремих його ланок чи виробництв або видів продукції.

Процес ефективного управління вимагає від менеджменту та бухгалтерської служби систематичного збору та фіксування обліково-фінансових даних про господарські операції, залишки матеріальних та фінансових ресурсів, наявність дебіторської та кредиторської заборгованості, їх вплив на формування фінансового результату.

Таким чином, однією з основних переваг при використанні штучного інтелекту в практиці бухгалтерського, фінансового чи податкового обліку стане повна автоматизація складання фінансової та податкової звітності, що підвищить їх точність та забезпечить уникнення помилок, а також використання автоматизованих алгоритмів для формування типової документації.

На нашу думку, можливість повного забезпечення автоматизації облікових процесів за допомогою штучного інтелекту є дещо обмеженою, зокрема, це пов'язано з постійними змінами у податковому законодавстві, і тому на початкових етапах використання його у бухгалтерській практиці потребує контролю та перевірки з боку фахівців. Разом з тим, в умовах постійної зміни законодавства щодо сплати податкових платежів використання штучного інтелекту стане незамінним помічником бухгалтера, юриста та менеджера при виникненні спірних питань із контролюючими органами.

Основними перевагами впровадження та використання штучного інтелекту у системі бухгалтерського обліку є:

- 1) автоматизація великих обсягів даних, автоматична перевірка документів та підготовка звітів;
- 2) зменшення кількості помилок, що підвищить точність та надійність бухгалтерських операцій;
- 3) підвищення якості фінансової аналітики та управління;
- 4) зниження витрат на персонал бухгалтерської служби, оскільки для виконання щоденних завдань буде необхідна менша кількість працівників;
- 5) виявлення неправомірних дій та шахрайства (завдяки можливостям аналізу великих масивів даних, штучний інтелект може бути ефективним інструментом для виявлення фінансових шахрайств та інших неправомірних дій).

Отже, розвиток сучасних діджитал технологій та їх використання у бухгалтерському обліку знаходиться у постійному розвитку (відповідно до сучасних запитів) та пошуку підходів до оптимізації облікових процесів, а також удосконалення методів обробки бухгалтерської інформації для подальшого її використання при прийнятті власниками та управлінським персоналом ефективних рішень щодо діяльності підприємства.

Література

1. Бардаш С.В., Грабчук І.Л. Цифрові технології в сфері бухгалтерського обліку: основні можливості та ризики. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9301>.
2. Грицай О., Папіш В. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх інтегрування у сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-88>.
3. Future of Professionals Report shows rising power of GenAI to impact work. Thomson Reuters. 9 Jul 2024. URL: <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/technology/future-of-professionals-2024/>.